بوتون دنیا پرولیتارلاری برلشینگیز

[illegible]

قزل یولدز

[illegible]

[illegible]

تاشکندده نشر

یلی 1926

P36209

УФИМСКАЯ
ГОРОДСКАЯ-МАССОВАЯ
БИБЛИОТЕКА
ГОРЬБОРО

مەجید غەفوری

П
Г24 кю. 14-е

«قزل يولدز»

(ئوزگەرش هەم تۆزو دەورلەرندە)

(دورت پەردەدە)

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

باشنار كامپروس نارافندان ئىعلان
ئىتلگەن پيەسەلەر بارشنە
ئالدىنجى بيرلدى.

Б. А. С. С. Р.
[redacted]
...ая Библиотека
БАССР

«باشكنيگە» نەشرى.

ئۆفۆ، 1925 يل.

Типо-Лит. „Окт. Нат." БЦСНХ. Башглавлит № 1. Уфа.
Тираж 5000 эк. Зак. № 895

М. ГАФУРИ — «КРАСНАЯ ЗВЕЗДА»
Пьеса в 4 действ.

نوينغا قاتناشوچىلار

1) ساميح - جەج، ساقاللارىغا ئاق ئېلىشكەن، قول جوابلى، نورى ئازا كۆرۈدەلى. 55 يەشلەرىندە.

2) سەلىمە - ئانىڭ خانىنى. 50 يەشلەرىندە.

3) شەمسىيە - ئالارنىڭ قىزلارى، بويىچى ھەم ئېسكىچى بەردەلەردە سوكتدان لوقماننىڭ خانىنى؛ 16 يەشلەرىندە.

4) عەزىز - ئالارنىڭ ئوغوللارى، باشىدا قىزىل ئارمىيەدە. سوكتدان مەسئول ئىشچى.

5) شىھاب - يارلى ئاول كرەستيەنى. 45 يەشلەرىندە.

6) لوقمان باشدا قىزىل ئارمىيەت. سوكتدان ئاول سالويتى رەئىسى ياكى ئاول قوروجىلارىنىڭ باشلاپ يوروچىلەرىندەن.

7) سولەيمان - ئاول كولاكى، دونىڭ ئۆستىندە ئىشچى، يوان، سەر 50 يەشلەرىندە.

8) نيماي قارت - ئاول قوشاتنى ھەم كولاكى، كيك بيتلى، ئاق ساقاللى 60 يەشلەرىندە.

9) عەلىم بابى - بورون زاماندا بايلاردا خىزمەت قىلغان، ئاق ساقاللى، يوكرىيە تۈشكەن قارت كىشى. 75 يەشلەرىندە.

10) سەربى نەبى - يەتىم قارچىق. 70 لەردە.

11) مىرقان - رايۇندا اوقوچى. 20 يەشلەرىندە.

12) سادرى - ئورتا تۇرمۇشلى ئاول كرەستيەنى. 45 يەشلەرىندە.

13) سالدات - ئاقلار سالداتى.

14) سالدات - قىزىللار سالداتى.

ئاول خاتنقزلارى ھەم ئېرلەرى | بولار سوكتەن بەرودەدە كۆرۈنىدىغان نوپەلەر

برنچى پەردە

(ئاولدا ،ئۇرناچا ،ئۆرمەنلى كۆرسەتمى ئۆيىن)

1 نچى كورنش. سەلىمە شەمسىيە.

(سەلىمە شوۋرەنىڭ قىرلىچالىدا ئۆت چورلاپ ئولتۇرار. شەمسىيە ئىيىن ھەرب يادى)

سەلىمە — شەمسىيە سىن بار تەلى. عىلمى-نور ئەبىلەر گىلەمى ئالچىنى ئالىپ قايتىپ نوى. مونىلو كىيمەرنى تېززەك-ۋەتىپ. قار يىمەس سۇۋىنى ئاغارتىپ قالىرغا كىيومك. شوخنى ئاراداغى قايمىن - ھەسرەتلەر ئارقىسىدا رەنلىپ بر ئىشدە ئىشلى ئالمى قالدق.

شەمسىيە — ئەلى مىن كىچەسەرىيفەلەركە بارغاندا، اول كىيمەرن سوغىپ بىرمەگەن ئىدى. قىلچ بوشاماغاندر بىت؟... (سىركىنىش رەتلەر، ۋەمب ئۆزىغا، چىقلارب تىكزلى)

سەلىمە — مىن بىۋگۈن عىلمى-نور ئەبىيىكنى كوردم؛ سوغىپ بەرگەنلەر، بار ئالىپ قايتىپ قوى.

شەمسىيە — ئەلى بو بىت كىلمىدى، سىزماغان. ئالى قاچان بارور بز سولا؟...

سەلىمە — كىلمەب مارىغا قالسا. ئۇزاق بولماس.

شەمسىيە — (سىرتقىش يىچ تىرلىشما ۋەيس) بارى ئالاى بولسا مىن بارىب ئالىپ قلىتىم. ئەلى، شوندا سارغاندا ماس-نور ئاپا لارغادا كوب جەيمىن ئەمە؟...

سەلىمە — ئاندا نىرسە بار سوڭ؟ ئۇزاق بۇرمە. ئەلىيىكنىكىدە مايعلى ۋاقتى، ئۇل قايتىدغا بىرەلىكنى بشرب، سالماۋار، قايناتىپ قويارغا كيروك. ئۇل سىكىن شوخنى ئاتما — ئون كۈن ئىچىدە ئون يللق قارتايدى ئىمدى. بىچارە، يىقىن عەزىزئوچىن قايمرلا ئىيكنىچى باققان، سولالار كىتكەندىن بىرلى

بۇلار بۇنى نەرسە ئىشلەپ تاشلىمايلارمى، دەپ قورقاپ بولغانمى ئىشلەيدىغان
جەمدى.

شەمسىيە — (قالپاقىنى قولغا ئېلىپ) ئادەمنىڭ بۇ كونا... بار
بولۇپ قالدى؟... ئۇ بىت بۇ نەرسىدە ئىشلەگەنمۇ، بۇ ئىشكاپتا قانچىلىك
بولۇق...

سەلىمە — ئاپىكىنىڭ قىزلار بىلەن كىچىككىنە چاغلىرىدىن باشلاپ ئاللار
ئاللارنىڭ ئەزىزلىرى قالادا قىزلار بىلەن بىرگە ئىشلىگەن. كەمبىغەل بولغان
بالىلارنىڭ ماللىرىنى تالاشقان، بالشلاقلىرىنى يورۇپ، قىزلار بىلەن ئاچقان!...
دەپ، بىزنىڭ جانغا تېگىدۇ.

شەمسىيە — ئۇ بىت، بۇلاردىن بىرىنى قولىغا ئالمىغانمۇ يوق؟...

سەلىمە — ئاللار كىشى كۆزلىگەنگە جوپنى تېز كۆرەلەر بالام

شەمسىيە — (بولغان ئالدى بىلەن بىلى) كېچە مېنى سوغا بارغانىدا
كەكىرى ئەمرى ئۆزىدا: سېنىڭ ئەزىز ئاپىڭ كەمبەغەل بولغان، ئۇ سىزگە
بالىلاردىن ئالغان ئاۋۇلارنى چىچەرگەن!... بۇ بىت بالىلارغا دۈشمان!...
دى. مېن ئېيتتىم: ئۆزۈڭگىزنى بالىڭىز: ئۆزىڭىزنىڭ ئاپىڭىز بىلەن ئورۇغا كەلەمە
تۇرلاپ، ئۆلتۈرىدى بىت!... ئېيىم، ئەھمىيەتسىز، ئۇنداق نەرسە سولگەن بولادىمۇ؟!...
(سەلىمە بىلەن ئىيتىراپ قىلغىنى)

سەلىمە — ئۇ ئاتالاردىن، ئىشلارسىز ئاللاردىن ئىشلىگەن سوپى
ئاللار ئەنتسىلەردە مېنى بىردە قارشى ئىتەلمەيمە بالام.

شەمسىيە — مېنى نېمىگە جىدالتۇرىم؟ ئاپىنىڭ بۇنچە نەرسە چېچەر-
گەننى بارا... كۆز كۆزلىگەن ئۇزۇن ئۆتۈن بىلەن ماي جىمىردە بىت ئەلى
ئانىڭ ئاغاسى بىلەن ئىتنىسى ئەجەدىن بوشلىمىلار!...

سەلىمە — ئاللار ئۆزلەرنىڭ ئەيىبلىرىن كۆرمىيدۇ، شۇلاي بار بالام
بىزنىڭ تارىپ قالىت.

(شەمسىيە كەشتىسىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىدۇ — كىنە)

131

ـ تو ـ تو توت، ئۈشىپ، ئاشىناغا ئەككەن لاۋش كەلا ئۆتمىشۇ تالىشلار
ئىشتاب تۇرا (ئورى كولە).
سەلىمە ـ ئىلى ئىلقىنى ئىالب كىشمەسلەر، دىب ئورۇپ ئۇرابۇ.
ئاتقا ساۋرى كىلىپ، دىۋرۇپ ئۆلغۇزى ساتىلى كورلىكز، دىب ئۆتىپ
ئىب كىتىدى.
ئىيىلى ـ (ئىلەشە الاشى) بىر ئارىيىنى ئىالى ئىلىكونگە سىزدى
ئىدى. مىن ئاتنى ئىت بىلەن ئۇلىمىسلەردە ئاتا ئالىملىق جىرگىلىشىرەم
ئەرەدى ئارۇن ئۇۋلى سەلىم بىلەن ئۈچ ئاتنى بىرگە يىشىدە ئەجىر ئاتاق
ئىلاەم ئارق ئالاسا ئىيغا كىتىم.

...ىمى. ئەلى بوگۈن ئىماي قارت مىن سايان سورگەن جىرگە ترلنتاسىن
بلەن ئوقتاپ، سەلىم بىرب سۆلەشە. ئۆوزى سوز باشلاپ: «بو سوئىش
ئۈلىراتدى ئىيدى. لوقچى تىزرەك تىجلى بولسن ئىيدى، بركە قايىسىنى
كىلسەدە بىر. «ئوراق بىلەن سوقايزنى بلىمزە دى». مىن ئىجمەدەگەندە:
«جلالنىڭ قۇبىرلەشتا يالساڭ تالى جعارا، ئولە دىبە، نورام. شول ياوزبىلەن
ئاچتلب سولەشمىسىدە كىلمى. كىملەرنىڭ باشلارن ئاشلامادى، ئول؟ . .

سەلىمە — (كوئەزلە تۆرمى) كوركە كىبك تاپارغانلار ئىيدى، مونا
حەزر كورمەلەر ئىيندى.

شەمسىيە — ئەلى، كىچە كەكرى فەجرى تزىدا: «ئامىن سوئىش
بولا ئىكەن، سزنىڭكىلەر ئاعن كىلەلەر ئىكەن. . . » دى.

سالیح. عەزیز قاچان قایتادۇ؟ مین ئۇنى چیقیتقە، بوغدا بوزغە، بولماس!.
كۆڭلى بىلەن كۆرەشمەي‌ئاي بىلەن سۆزلاشماي دیگەن ئىدىم، ئۇنى ئىشوندا كۆ-
لىكتە: سىزنىڭ كىملىك كىشى كۈچىڭىزدىن قاندالاموچىلار نىڭ كۆڭلەرى ئاز قالدى
ئىدى، دىپ، بىلەك ئۇستىدەتىگىنەجەۋاب بېردى. ھەمدا ھەزرەتكىملىك كۆڭلى
كوپ قالدى؟ كۆرۈرىزلەر دى.

سەلیمە - بىلمىم ئىدى. شول عەزیزنىڭ ئاچوون يۈزدە تىكنە ئالما-
سالار، بازار ئىدى...

سالیح - عەزیز؛ بىز چیكەمىزدە دىپ بىلەك ئىشاندىرىپ سولەگەن
ئىدىكە، ئىشلەر بىلەن بولۇپ كېتىدى شول. بىلىگەن قابىل چىكىتمەلەر؟
(سوزنى ئوزگەرتىپ) شەمسىيە قايدا؟ ئاساسلار قويۇپ جىمەر ئەلى. ئەجەبىزنىڭ
ئىزدا.

سەلیمە - شەمسىيە، عىلمىيەر ئەيىلەتۈنە قىلىچ ئالۇغا كېتكەن
ئىدى، ئاتاڭا كىچە سوغا بارغان چىرىندە. ئاللا تىلەرئىشتىرىپ بىلگەنلەر.
ئۇنىڭدان عەزىلىپ قايتقان. (ئۆزىنىچ يالغاندى سالماۋازنى ئالىپ، داغا باشلى،
بۇنىڭ عەزىز ئالزىيمەزناۋارلار جىيەرگەن ئىمش، دىپ ئەيتەلەرئىكەن.

سالیح - جىيەرگەندى!... ئۇل ئەلى ئۆزىنىڭ ئۇستىندە رەئلى
كىيمەئالماسان. ئۇنىڭەن جەي ئايتقاندا كورەتلەرىيت، ئۇستىندە كى
تىيىلىي بىلەن ئالنى ئاتارندان باشقا نەرسەسى بار ئىدى؟
ئۇندان ئالىپ كېتەدى. (باشنى‌بويەن قويۇب تۇرىدا بالا)

١٠ نچى كورىنش. شولار ھەم شەمسىيە.

(شەمسىيە كرىپ تولغاندى، قلىچنى سالىپ ئالتىغا تويا قويا)

شەمسىيە - ئاتى، قايدە كەلدىڭىز؟ بز ئەلى سىزنى

...

ماھايىتى يوقىتىمەن ئەلىق، دەپ، تىمەن، دى. جىلىق بولۇپ ئەيبى ئەيبەد:
جىق ئىيتىم، دى، گاتدا كېتىكەن بالالارنى ئۈچۈن، مۇندالقالغان ئاتا-
لارنىڭ نى گۇناھلارى بار؟» دېگەن ئىدىم دى، جىبرىيىما: «ئالارنىڭ نو-
للارى كۆراسىنى سالقات!... قۇللارىياقلى!... ئالار بارسىقاقول!...» دەپ، ئېيتتى
دى (ئېيتىپ قاستىدان بەرمەنگىلەرنى ئالىپ نىياقا سالىپ بوۋا).

سەلىمە - بۇول بولۇر ئەلى قۇللار جوندا چاقىسىدا: «بۇ ئورنىدە
ماۋۇت باقلى...!» دەپ بالاغىلالىغان ئۇنۇتقان ئىكەن!...

سالىيم - (سالىنى ئاۋش بىلەن) ئالار ساقىت باقلى بولا ئالىمىلار،
تياشقورقولارنىدا ئەتتا شۇلاي سۇلەبىۋرىللەر. مەزو سىزئالار بىلەن تالاشىۋاتى،
مەزو نوى ئالار ئۆچىنىدا، شوشى مۇزو ۋاقتىدا بىرەر نەرسە ئېشتىپ تاشلا-
يالارنى، دېپ تۇرقلم، ئېشىنلىك نۇرنى شۇلاي سىزلە

سەلىمە - (ئاۋازى بىلەن كېتىپ قولنى پولاسىرا) سىنىڭ نى ئىدىڭ
بار بولا؟

سالىيم - مۇندى ۋاقتىدا كۆپ نىكشىپ - نىڭ نۇرىلار ئانى
ئەندە تىكن ئوتانى بىلەن ئاۋلىنىڭ سىراي تارتىپ، بى ئاداق ئاتى كېتىمىلەر
يىت. مسكين قۇللارنىڭ سوكىنى كۆرۈلمەرنىدە، قوزالى بىلەن: «مەزو يوقى
...كىن ئىشنىڭ، مۇندان سولۇق ئالارلاردان جىر سالىپ ئاللىقلار. قۇيە-
... ئىشلىقۇبىز...» دېپ سوزىگەن ئېيتكەن، شول سوزى ئۈچۈن
...ملو بىلەن جاقلار، بىلەن بىرالغان...

(سەلىمە بەردىگىلەرنى نازالدا سالا)

سەلىمە - (مواز سورەتە سۆرەتەيىزنىدە قالىپ) ئەللە سىنى شۇلاي
...لار ئەلى... بىلەن سالالاپ بوزگەنلەر ئېيتتى.

... - ئەللە بىرەر مەل بولغان بولار ئېيتقىنىدە ئىنىك قۇيۇقىدا ئالدا
... ئالار نارىيالىرى تىمىدا ئالم كىنىسە كىملىغان ...

[illegible]

[illegible]

سەلىمە | ئىكەن؟..

[illegible]

[illegible]

[illegible] (سالماسه داری)

[illegible]

نشدان ـ سالیح ئۆیدمی!؟...

(سالیح لیشك ئلینا بلرمی)

سالیح [illegible]

[illegible]

سالیح [illegible]

[illegible]

Национальная библиотека
имени Ахмет Заки Валиди

[illegible]

ئۇمن ئاغىنا ئاۋۋاراق بولۇ؟.

سالىيىح – مۇنە بۇ ئەرسىدە يوق

[illegible]

[illegible] ئالىم؟

[illegible] ۋاولارە يارەلار باربىت؟؟

[illegible]

ئەيىرلەر يار ھىب ئۇيلىسگەنى؟

[illegible]

[illegible] ـ [illegible] تۇرۇش ئىدى ئالار موبدان ئەبلە بىجە بىـل [illegible]

[illegible]

[illegible] ـ [illegible]
[illegible] قچى قارى، قيچاقتا كورۇش وشه)

[illegible]

شەھسىيە ـ ئىبلمن‌سىرگىسلە، ئىلە [illegible] عەزلەرنى ھىس باقىم ئالدا...

[illegible]

[illegible]

III نجی کورش

[illegible]

[illegible]

[illegible]

یوقه دیلر

(سالیح ئشده‌می)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سۇلايمان - | اگوردىڭ [illegible] كۆرمىدىڭ [illegible]
ئېمەي - |

سالىيح - مەن [illegible]

ميلىنسىيە - [illegible]
[illegible]

سالىيح - قايدا بارغاچ؟...

ميلىتسىيە - [illegible]
[illegible]
[illegible]

سالىيح - [illegible]

[illegible]

ميلىتسىيە - [illegible]
[illegible]
[illegible]

سۇلايمان - [illegible]

سالىيح - [illegible]
[illegible]

ئېمەي - [illegible]
[illegible]
[illegible]

ميلىتسىيە - [illegible]
[illegible]
[illegible]

سۇلايمان - [illegible]
[illegible]

سالىيح - [illegible]

سولەیمان – [illegible]
دیب زق قوبب بۆرگەنگزنی تۆبۆبدەرعەتە؟ [illegible]
[illegible]

[illegible] – [illegible]

[illegible] – [illegible]

سالیح – [illegible] فارلب) بردەگنمە بوقدا ببێت!..

[illegible] – [illegible]

(ئەسپە تۆگابەلاب حلاو نۆسن چەلالار)

سولەیمان – [illegible]

سالیح – [illegible]

[illegible] – [illegible]

سالیح – [illegible]

[illegible] – [illegible]

سولەیمان – [illegible]

(ملا نازشی جمالی)

ئیکنچی پەردە.

انچی کورنش.

([illegible])

سەلیمە — [illegible] سولەی؟

[illegible]

ئابا بارم)

— ئوبلەلو وەحیم ئینگر!

[illegible]

II نچی کورنش. سەلیمە هەم سەدری.

سەدری — [illegible]

[illegible]

سەلیمە — [illegible]

[illegible])

— دری — [illegible]

[illegible]

سەلیمە — [illegible]

[illegible]

[illegible] (انچە. [illegible])

سادری — [illegible]

سەلیمە — [illegible]

[illegible]

سەدری — [illegible]

[illegible]

[illegible]

سحری — کورەسك شولای [illegible]

[illegible]

سەمیحە — [illegible]

[illegible] کبله، ثارت یاغی کورنمیله!...

سحری [illegible]

[illegible]

سەلیمە [illegible]

[illegible]

سحری [illegible]

[illegible]

[illegible]

(سادری چچب کوله)

[illegible]

١٧ نچی کورنش، سلیمه [illegible]

[illegible]

مارال) سین بلام ؟ [illegible]

[illegible]

ПРИНОСИМ ИЗВИНЕНИЯ ЗА ОТСУТСТВИЕ ИНФОРМАЦИИ

شمهان ــ [illegible]

سەلیمە ــ [illegible]

٧ نچی کورنش سەلیمە بلەن شەمسیە.

شەمسیە ــ [illegible]

سەلیمە ــ [illegible]

شەمسیە ــ [illegible]

سەلیمە ــ [illegible]

شەمسیە ــ [illegible]

(يۇگرەپ سەكى ياتىنا بارا)

شمهان ــ [illegible]

سەلیمە ــ کم سوك سین؟...

شمهان ــ [illegible]

شەمسیە ــ [illegible]

شمهان ــ [illegible]

سەلیمە ــ [illegible]

شمهان ــ [illegible] بوعیبا مین ئارتلا قلام.

شەمسیە ــ [illegible]

سەلیمە ــ [illegible]

شەمسیە ــ [illegible]

[illegible] ورقی قاراپ [illegible]

[illegible] قارتاسدا قالحق قو [illegible] سانداب کره [illegible]

VI جی کوردش دورمقلار [illegible]

[illegible]

(شمسیه بیلنی تورگه سو کمتر)

[illegible]

[illegible]

شەمسیە ـ قارلىمو ئاچقانلىو ئىيتتى.

[illegible]

(شەمسیە سو كیتۆ)

[illegible]

... كورىش ... شەدسىدە.

[illegible]

غوبرلەه كورمەكەن كەك نەملىلىپ ئىمە.

[illegible]

شه‌مسیه - [illegible] [illegible] [illegible]
ئه‌بێکه ئاور بوماسن، [illegible] [illegible] ئه‌سته‌لیکی [illegible]
[illegible] ئه‌ی [illegible] ئوری ئاوراق که‌ره. [illegible]
[illegible]

سه‌لیمه - [illegible] ئوده‌ا. [illegible]
[illegible]
[illegible] ئه‌سی؟.

شه‌مسیه - کورش [illegible] بلار [illegible]

سه‌لیمه - ئه‌مه [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

شه‌مسیه - [illegible] ئه‌ی فارت که‌ [illegible].

سه‌لیمه - [illegible] [illegible]
[illegible] که‌سی ئیکن؟ [illegible]

سه‌لیمه - (ئیشکنی قاچب) ئوبله‌لمرا.

(ئیمای فارت کره)

III کورش - شولار هه‌م ئه‌ی فرت.

ئیمای فرت - [illegible] ؟ [illegible]
[illegible]؟

سه‌لیمه - [illegible]

ئیمای فرت - [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

سه‌لیمه - [illegible]
[illegible]

[illegible]

تماشاچ يارامى ئون!.

[illegible]

(ئولايه بىرلاى قىلەكەن بولا).

[illegible]

[illegible] — قورسه بولدى؟ ([illegible])

[illegible]

ياراپ جەمەتى [illegible] كېتمەسلەر تاغن.

([illegible] قويا).

سەلىمە — ئۆينە، ئۆينە، كۈلكرا!.

(ئىشكىمن [illegible] ساندرى كرە).

سادىرى — [illegible]

[illegible]

سەلىمە — [illegible]

سادىرى — [illegible]

سەلىمە — [illegible]

سادىرى — [illegible] ئول تىڭنالرگە ياراپ ساليمىن [illegible] باغشى ئىيدى، بوگۈن [illegible]

١ نچی کورس [illegible] هم ملای

(ما سنذدا حلی بقکەن ملالایمیا فاریلار).

ملای — [illegible]

[illegible]

سەتری — [illegible]

[illegible]

سەلیمە — [illegible]

٧ نچی کورس [illegible] هم [illegible]

[illegible]

سەلیمە — [illegible]

[illegible]

سەلیمە — [illegible]

تشدان — [illegible]

سەلیمە — [illegible]

XII نچی كورنش. سەلیمە، سۇلەیمان هەم سالدات.

سۇلەیمان — [illegible]

[illegible]

سەلیمە — [illegible]

سۇلەیمان — [illegible]

[illegible]

سەلیمە — [illegible] سوێندی [illegible] گۆامسر
[illegible] ..

سۆلەیمان — [illegible]
[illegible]

[illegible] — [illegible]
[illegible]

سولەیمان | [illegible]

[illegible]

(عەمان [illegible])

[illegible]

[illegible]

سەلیمە — [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] کورستمی)
موا مۆی [illegible] [illegible] ئنی کینهریز.
[illegible]

[illegible] خیمال ئادی
بو صبدی؟ (کیلب قوچاقلاب کورنشه).

[illegible]

(شرق ئالارغا نا گن توری).

[illegible]

[illegible] ئایده بولاتی ئالب کیندك.

[illegible]

[illegible]

پەردە تۆشە

اوچنجی پرده.

[illegible]

ایکی کوریش سعادت سرینی قارحق.

[illegible]

(... سربی قوروق کرر).

[illegible]

سەرى — (سورىق) [illegible] [illegible].. [illegible] ئاب قايتقان؟

([illegible])

سەلىمە — ئۇ ئىمىدى [illegible] ئۇلاى ئەتىرلىك بەرسە ئالىپ قايتماغان.

[illegible] ئىمىدى ئۇل؟..

[illegible]

ئۇل ئۆزىمە بولماب [illegible] بىلىك بومۇشاق...

[illegible]

!! نچى كورش، تۇرمىنلار ھەم سالىيچ بلەن عەلىيم بالاى

[illegible]

عەلىم — [illegible]

سەلىمە | [illegible]
سەرى |

سالىيچ — [illegible]

[illegible] ئەلەرم جەيلىب كېتىدى.

[illegible]

عەلىم — [illegible]

[illegible]

سالىيچ — [illegible]

[illegible]

(ئالارى سەكىمك چىشىس ئوترا)

[illegible]

سالىيچ — [illegible]

سالىيمە — شەمسە قايدا سولا؟

سالىيچ — [illegible]

عەلىم — [illegible]

Нет стр 43 - 44. Приносим извинения за отсутствие информации.

عەزىز — ([illegible] كىتاب. [illegible]) نېمە ئۇنۇتتۇڭ، دى؟ سىن بىت مىنىڭگا بەلەكدى چاقدا. [illegible] كۆڭلىمدە ئۇياۋلى يۇمرقا بىرە نۇرغۇن ئىدىڭ. قاي چاقدا [illegible] دىيە، [illegible]. چىرا ئىدىڭ. دوست بىت [illegible]... [illegible])

سەدىرى — بىرسىدە ئۇنۇتمادىن بىلام!.. سىك دوست.

عەزىز — [illegible] دى؟ [illegible] جاھان بىر. ئەدى [illegible] بىشىرگەن بىت ئەدى. [illegible]

[illegible])

عالىم [illegible] جىنلى

بولغان، دىب ئويلاۋسىنغا!

[illegible]

[illegible]

عالىم دىي — جۇرت [illegible] ئىكەن، [illegible]

[illegible]

غەرىپ – [illegible] فرق [illegible]؟

[illegible]

لوقمان – [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

عالیم — ھوی سىز [illegible] قورقىلار!.

[illegible]

سەلىمە — [illegible] گۈللەن
[illegible]
[illegible] بارلارو.

[illegible]
نى دیسڭ؟

سەلىمە — مېن [illegible]
[illegible]

سەلىمە — [illegible]
قويابز مەدلە، دیبکمە قويا!..

[illegible]
ئاتلق [illegible]

[illegible]

ئاڭا، ئويا يلماب جىبىرەلەر.

[illegible]

عەزىز — [illegible] ئوراملىرىنى [illegible]
[illegible] شوپۇق ئەمس [illegible]
[illegible]

عالىم — [illegible]
[illegible]

كورىپ ئۈنكەرگەن؟

لۇقمان — [illegible]

[illegible]

[illegible] باغنى تورمىشدا بولو.

[illegible]

[illegible] حيمرگە كىرمەك.

عدليم بابای — ئەجب بنو ئىيدى!..

[illegible]

لۇقمان — [illegible]

[illegible] ئۆچن يا [illegible]

[illegible]

عەزىز ــ [illegible] ياكى [illegible] قورغالدى،
[illegible]
[illegible] ياكى
[illegible]
قول بىلەن قول قويام.

[illegible]

[illegible]

ئاتى كېلە، قاچى قوتۇل!)

عەزىز ــ [illegible]

[illegible]

[illegible]

عەزىز ــ [illegible]

[illegible]

[illegible]

عەزىز ــ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

لۇقمان — [illegible] ئۇلار [illegible] ئۆزى قىلاي [illegible]
[illegible] كۆك [illegible]
[illegible]
[illegible] شۇندى [illegible]
شۇلاي [illegible] كىتاب [illegible]

سالىح — [illegible] رەھمەت [illegible]
[illegible]
[illegible] (خالق [illegible]).

[illegible]

[illegible]
[illegible] بولۇپ ئارقىسىدا بولار
[illegible]
[illegible]

ئەلىم بارى — [illegible]؟

لۇقمان — [illegible] يوق دېب ئەبنولك. [illegible]

عەزىز — [illegible]

[illegible]

ھەلىم بوباي — [illegible] نوبىن قانلىك ئىبلدى. [illegible] سورلىرىنى [illegible]

لۇقمان — [illegible]

عەزىز — [illegible]

([illegible])

لۇقمان — [illegible]

[illegible]

[illegible] ئىقبال ئاۋلىنا [illegible]

[illegible]

لۇقمان — [illegible]

عەزىز — [illegible]

[illegible]

باشلارینی قوزانا جملار،

VIII نجی كورنش. عثیم پاشا، مریخ، مطابخ، شهسمد.

[illegible]

پرده دوشر.

دورتنجی پرده.

بولب يوروچى؟

[illegible]
ساليه ئارمه سوساب بتلم.

[illegible]

(عوير جه).

[illegible]

دولیمانکه روتب یازعیدا، ئذناعی
ئیدی. شویلای سرای ئو بدادیانغلاه
سمر ئیث، ئولدا بولره قمر. (۲۰

عەزیز – کم ئول ببك مانور چرلی؟
لۆقمان – ملاری ئابریمنك ئولی-دای.

(سر هەمان دوام شتە، مولار مکلالار)

سلە عابلارغا کیتە...

کومه‌کین ئالول ئلماسدا.

ھەزىز — ئەلى [illegible]
مولار ئىدى ئېيكەن؟

[illegible]

كرب كيىن؟

[illegible]

[illegible] تمكعن.

[illegible]

[illegible] كبالمم.

[illegible]

[illegible] شولار بوسا.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

كېلك وكللى رەوشەنە بۇرگە —

[illegible]

(كېيىكى جەنتەدە، گەزسىلەرى لىب قارى مىشلىلا)

[illegible]

ئەنىڭ لوموعاە بارارعا ملمى ئيملقە
شەهلب — (ە

[illegible]

ەول ھەممىسىمن ئەنىڭ ئوبى ماتادى،

[illegible]

نارنا ڭدی.

مین چاقرتقان ئیدیم.

(ناصیا کشتار کیلتر)

(قسم) هوا شولای کیرولمله برجه تورکده .

چاقلى ئېتىكن قۇراللارى، ماشىنالار ئالغانسىز. سىزنىڭ موقول بولىدۇ. ساۋېت ھۆكۈمىتى ھەم كاممۇنىستلار پارتىيەسىنىڭ، كرەستىيەنلەرنىڭ تۇرمىشلارىن ياخشىرتىۋ، ماتۇرلاتىۋ يولىندا ئىشلەگەن ئىشلەرىنىڭ بىلەك ماتۇر. كىچىكىنە بىر ئەرنەگىنى بولىرلىق بىر ھەلكە كېلگەن. سىزنى بۇ تىرىشلىق ھەم بىردەم ئىشلەۋگىز ئۈچۈن، ئۆزىمىنىڭ ئەيتىپ بېرىلگىنسىز شادلىقىمنى بىلدىرەم.

(ھەمە سىلە كۈلۈپ، شادلانىپ تۇرلار. قايىر مولەرى ئۆز ئارا تاۋشىرغىنا سۆلەشەلەر، ئارادان «(رەھمەت، شادلىق ئورتاق بولسۇن!...» دىگەن ئاۋشلار چىقا).

(ئەزىز سوزىنە دەۋام ئېتىپ)

— موندان ئالتىنى يىل ئىلگىرى، بۇ يېرلەردە پولەلەر سىزغىنا، ياۋلى ئۈچۈن، كرەستىيەنلەرنىڭ گەمودەلەرنى نەگەرەي، قانلار ئاغا ئىدى. ھەزىر گەللەر ئۆسۈرگەنسىز. بىزنىڭ بىلەك كوپىنىز. شول قانلىق سوئەشدا ھەلاك بولدى. لاكىن بىزنىڭ ئىبدەشلەرنىڭ قانلارى، ئۆزىمىزنىڭ زور ئاۋرلىق كوروپ، كۆرەشولەرىمىز ئەرەمكە كېتمەدى. سىز شول يورتدا ياڭى تۇرمىش قۇرۇپ، خوجالىقلارنى ياڭا يول بىلەن ئىشلى باشلاپ، چىڭلاپ بولسىز كىبىك يالتراپ تۇرغان موقول بولسىزە ئالۇنى ياساغانسىز. ھەزىر سىزنىڭ تۇرمىش نەقلى نېگىزگە قۇرلغان. بىرلەشىپ ئىشلەۋ ئارقاسىندا، سىز ئاتنى ئاغىندا ئالغا جىيەرەچەكسىز. ساۋېت ھۆكۈمىتى ھەم كاممۇنىستلار پارتىيەسى سىزگە يول كورسەتىپ. قولىندان كېلگەن ياردەمنى قىزغانماس.

(ھەممەسىنە قول چابلار).

بىر ئاۋزدان — يەشەسۇن ساۋېت ھۆكۈمىتى!...

— يەشەسۇن بىلم يولىنا قۇرلغان ياڭى تۇرمش!...

— ئەزىز ئابى يەشە!...

(ئارزىنا تىنلىقان سۆك)

لۇقمان — بىز ساۋېت ھۆكۈمىتى كورسەتكەن يول بويىنچا، شونى ياڭا تۇرمش نېگىزنى قۇردق. ھەزىر بىزنىڭ تۇرمش كۈندەن كۈن ماتۇرلانا. كۈچەيە. شونىڭ بىلەن بىرگە ئۆسدىرەسىنى جىرلەر كوپ ئەلى. مونا بىز، بىردەم بولىپ، بۈتۈن كۈچىمىز بىلەن شونى ئۆسدىرۇ يولىن قارىمىز. بۇ جاقدا سۆلەشرىمز. (قارشى ياقنى كورسەتىپ) مونا بۇ يىل كۈزگە، شوندا كىچىكىنە بولسادا مەكتەب ھەم كلۇب ئۈچۈن بىر يۇرت سالىپ جىيەرگە ئويلىيمىز. مەكتەبىمىز، كلوبىمىز ئۆرو بىلەك قىيىن. شوشى قۇرلغان نېگىزگە، ساۋېت ۋلاستىنىڭ ھەم مەتبوئاتنىڭ كورسەتكەن يولى ئۆزىمىزنىڭ كۈچ بىلەن، ئالغى بىلىمىزنى ئۆستەي بارسانى ماتۇرغىنا. جىماقىنا بىر ئاۋل

«بولىدۇ» دېيىپ ئويلىيمەن. (ئەزىزگە قاراپ) سىزنىڭ شۇلاي ھەر ۋاقىت كىتاپ، بىزگە يول كۆرسەتىپ، بىزنى كۆڭۈللەندۈرۈپ كېلىۋونگىزنى كۈتەبىز.

بارسىندا — دۇرۇست، بىك دۇرۇست!...

ئىرفان — شۇنىڭدا جىيىلغان كىشىلەرنىڭ ھەممەسىدە ئۆزلەرىنىڭ تىيىشلى ئىشلەرىنى ئاڭلىلار. ماتېرىئالنى ئۆزلەرىگە بولىۋاتقان ئىيتىپ بارالار. يەشلەرنى ئوقىتالار. شۇلاي بولغاچ بىز (ئەزىز بىلەن لۇتفىلىغا قاراپ) سىزنىڭ ئۆمىتلەرىنى ئارتقىنى بىلەن يارلىقا چاقىرىبىز. ھەم تاغنى بىر نىچچە يىلغان سوڭ بىزنىڭ ئاۋلىغا تۇگەل (تىر، يىلغانى كۆرسەتىپ) بۇ نىرەلەردەگى باشقا ئاۋۇللاردا ئېلېكترىك نۇرلارنى بىلەن بالقىپ تۇرلارنى كۈتەبىز.

بارسىندا — قوشۇلايىز، دۇرۇست!..

شىھاپ — بىز شۇنى «قىزىل يۇلتۇز»نى سالا باشلاغاچ: «يوقتا بۇزىلار، «بولمى»ئولا...» دېيىپ، بىزدىن كۆللەر ئىيدى. ھازىر قىزىل يۇلتۇزنى كۆرۈپ، شۇنىڭ كىبىك ياڭى ئاۋۇل ياسارغا يورۇق دەرتلى ھەكىلەرنىڭ، ئاڭلى كۆرىستىنىڭلەرنىڭ ھېسابى يوق، دۇرۇست ئىيتىسىلەر!..

ھەممەسىدە — دۇرۇست شىھاپ ئاپزى، دۇرۇست!..

شەمسىيە — بۇ ئىشلەرنى بىرگە ئالىپ بارىدا ھەم «قىزىل يۇلتۇز»نى بىزگە كەلتۇردە، مۇنداغى ھاتىنقىزلار، ئەرلەر بىلەن بىرگە، قولغا قول تۇتۇشۇپ ئىشلىلەر، مۇندا ھېچ بىر ئايرىما يوق. ھەممەسى تىڭ!...

بارسىندا — شەمسىيە ئاپا دۇرۇست ئېيتىدۇ، بىرگەلەپ ئىشلىبىز، بىرگەلەپ ئالغا بارايىز.

ئەزىز — شۇلاي بىرگە ئىشلەپ، بىر-بىرىمىزنى تىڭ كۆرۈپ ھەم ئاۋۇل جۇمالىنى ياڭا يولغا قويۇپ، ئالغ-بىلىم ئالۇ ئارقىسىدا، سىز كۆندۈرلى. رەھمەت تۈزا باشلاغانسىز. مۇندان سوڭ بارغان سايىن ئالغا بارىسىز. ئىشلەرىڭىز چېگىلەپ بارىر (يەشلەرگە قاراپ) مونا بۇلار نىگىزلى رەۋىشدە ياڭا يولغا تۈشەلەر. بۇ كۈچلەر بۈتىن يەمىزلىكلەرنى بىترولەر.

بارسىندا — دۇرۇست! بىز، ئالغ-بىلىم، قەن قوشقان يول بىلەن ئالغا بارىبىز.

ئىرفان — ئىيتىشلەر، مۇندا تارلىق ئېيتە باشلادى. ئەيتەگىز، ئەزىز ئاپزىنى ئۇزۇنبىزنىڭ ئاتنا سايىن جىيىلىپ كوڭلى ئاچا تۇرغان چىرەملاك ئۆستىلنە ئالىپ، بارىپ ئۇنرايىز. (خەتلەرگە قاراپ) سىز ئەسكرىيىكە، مانلىنلارغىزنى ئالىپ كىبلىگرا!..

ھەممەسىدە — ئېيدەگرا ئېيدە!

عەزىز — بىلەك شەپ ... سىز بارا تۇرغىز.

(باشلاپ عىرفان، ئالدان باشقالارنى كېتەلەر).

(پەردە)

XIV نچى كورنىش. عەزىز بىلەن لۇقمان.

عەزىز — (لوقماننا قاراپ) مونا نېمەك كوڭلى تۇرمش قىلىپ جىبەرگەنسىز. كوڭلى يەشىپسزا!..

لۇقمان — (ئويلاپ تۇرۇپ) بىز شولاى، بىرگەلەشىپ ئىشلىمىز. شولاى بىرگە ئويناب، بىرگە شادلانىمىز. موندا ئىشتە، شادلىقتا ھەممەسىدە ئورتاق.

(ھەممەسى جىر بىلەن بىرگە تىلىم مۇزىكا ئاۋازى [illegible] باشلى. عەزىز بىلەن لوقمان ئىشلىلار).

عەزىز — (ھالقىدا قاراپ) ئوچ يىل ئىچىدە نىمىدى ئۆزگەرگەنلەر! ماتور تۇرمش قۇرۇپ بارالار. ياشلارنىڭ ئاڭ-بىلم كرگەن، بۇرۇتنى قاراڭغىلىقتان چىقتىلار. ئىشلەرنى ماشىنىغا ئىشلەتىپ بارالار. ھەر ئوي بولارنىڭ كىچكىنە ئاۋللارنى، قىزل بولدىز، كېلىك يالتراپ تۇرا. ئىسكى تۇرمش جىمىرىلدى. يانگا تۇرمش قۇرۇلا. بۇ بىلىك كوپ خىزمەت، كوپ كۈرەش، كوپ كوچلەرنىڭ بىرلەشىشىدىن كېلىپ چىققان ماتۇرلىق.

(تۇرقاپ تۇرا، جىر ھامان ئېيتىلىدە).

عەزىز — (لوقماننىڭ قولىنى تۇتۇپ) ئېيدە ئېيتەيلىك (?) ... قىزل بولدىزنىڭ كېلىك يالقىنى!...

(كېتەلەر، جىر ھەم مۇزىكا ئاۋازى ئاستىدا قاترىغدا پەردە توشەدى).

S. A. S. S. R.
БИБЛИОТЕКА
Б.А.С.С.Р.

هاقى 45 تيين

[illegible]

Книгоиздательство
„Башкнига“